

KONSULENTENS DAGBOG

Af Susanne Kabell, Videntcenter for Landbrug

Susanne Kabell

Projekt Sundhed og Velfærd 2012

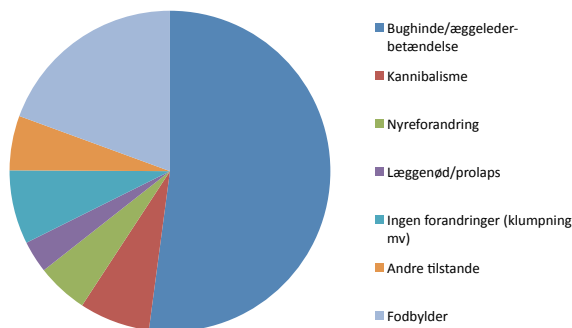
I 2012 gennemførte VFL Fjerkræ i samarbejde med Københavns Universitet projektet "Identifikation og betydning af management, sundhed, produktivitet og velfærd i konsumægproduktionen", som jeg tidligere har skrevet om. Nu er velfærd hos fjerkræ igen meget aktuelt, og i de seneste drøftelser af velfærdsparametre hos konsumægshøner er der særligt fokus på årsager til dødelighed, samt skader på hønernes brystben. Det forekommer derfor relevant at dykke ned i tallene fra projektet for at lede efter dokumentation for status hos de danske konsumægshøner.

I forbindelse med projektet blev der obduceret 309 høner i forskellige aldre fra 14 forskellige besætninger, primært fra flokke med en særlig problemstilling, herunder fodbylder eller for høj dødelighed. Blandt de 309 høner var der 98 høner fra bur- og skrabægproduktion med fodbylder, og 70 af dem var aflivet udelukkende af denne grund. De 309 høner repræsenterende alle typer af produktionssystemer, de blev obduceret af to eller tre dyrlæger i fællesskab, og alle patologiske forandringer og bakteriologiske fund blev registreret. Der blev påvist scoliose – dvs. S-formet brystben – hos én høne, herudover blev der ikke fundet forandringer af brystbenet hos nogen af hønerne.

Normalt brystben. Under obduktionen kan man ikke undgå at se brystbenet.

Der blev i mange tilfælde fundet patologiske forandringer i flere organer hos både selvdøde og aflivede høner, og i nedenstående grafiske oversigt er den forandring, der antages at have haft størst sundhedsmæssig betydning, brugt til klassificering.

Dødsårsager hos 309 høner fra 14 forskellige besætninger i 2012.

Bakterielle infektioner dominerer

Bakterielle infektioner dominerer billedet af dødsårsagerne i form af bughinde- og æggelederbetændelser, og i forbindelse med undersøgelserne blev der isoleret bakterier af typerne E coli, rødsygebakterier (*Erysipelothrix rhusiopathia*), Pasteurella, stafylokokker, enterokokker, og Gallibacterium anatis. Der blev i øvrigt påvist parasitter i form af spolorm, blindtarmsorm og blodmider. Påvisning af virus og mycoplasmer lå uden for projektets rækkevidde, men der kan ikke være tvivl om, at disse stressfaktorer også bidrager til at udfordre sundhedsstatus og velfærd i høneflokkene.

Fodbylder

Fodbylterne fik særlig opmærksomhed under hensyn til vurdering af velfærdsmæssig betydning, og er derfor overrepræsenterede i undersøgelsen. 98 høner, hvoraf 96 stammede fra kun fire besætninger, havde byld-dannelse på én eller begge fødder, og de fleste af forandringerne var i et sent stadie i forhold til infektionen. Hos nogle af hønerne sås også foran-

dringer i nyrevævet, bughindebetændelse eller forskellige andre, samtidige forandringer. Størstedelen af de høner, som ikke havde andre patologiske forandringer end fodbylder, var ægproducerende i modsætning til, hvad man ser hos tungere racer, der meget hurtigt går ud af lægning, hvis de får forandringer på fødder eller tæer. Fodbylder hos konsumægshøner blev i øvrigt efterfølgende undersøgt af Københavns Universitet i et særskilt projekt, som også var finansieret af Fjerkræafgiftsfonden.

Brystbensforandringer var ikke et problem

Set i bakspejlet gav projektet om sundhed, produktivitet og velfærd ikke anledning til at tro, at brystbensforandringer skulle være et udtalt velfærdsproblem hos danske konsumægshøner. Antallet

af høneflokke var dog af begrænset omfang, ligesom det ikke helt kan udelukkes, at ændrede forhold i både opdræts- og produktionshuse kan have påvirket hønerne indenfor de seneste år.

Et højt sundhedsniveau er grundlaget for velfærd

Oversigten over årsager til dødelighed peger ikke uventet mod bakterielle infektioner som dominerende, og fundet af flere forskellige bakterietyper understreger betydningen af at få sine døde høner grundigt undersøgt, så man kender og kan håndtere de udfordringer, der ligger i produktionen på hver enkelt ejendom. Et højt sundhedsniveau er grundlaget for velfærd ikke bare for hønerne men også for landmanden.